

KLIIMAMINISTEERIUM

K Ä S K K I R I

Tallinn

24.07.2023 nr 1-2/23/302

Toetuse andmise tingimuste kehtestamine ning 2023–2029 tegevuskava ja eelarve kinnitamine pärandniitude taastamiseks

Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 10 lõike 2 alusel:

1. Kehtestan toetuse andmise tingimused „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ pärandniitude taastamiseks (lisa 1).
2. Kinnitan toetuse andmise pärandniitude taastamiseks 2023–2029 tegevuskava ja eelarve (lisa 2).
3. Volitan Keskkonnaameti täitma toetatavate tegevuste elluviija ülesandeid.

Käskkirja saab vaidlustada 30 päeva jooksul arvates selle teatavakstegemisest, esitades vaide Kliimaministeeriumile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras, arvestades 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse § 31.

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal

Kliimaminister

Saata: Keskkonnaamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahandusministeerium

Toetuse andmise tingimused pärandniitude taastamiseks

1. Reguleerimisala

- 1.1. Toetust antakse „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskava 2021–2027“ (edaspidi rakenduskava) poliitikaeesmärgi nr 2 „Rohelisem Eesti“ erieesmärgi nr 4 „Kliimamuutustega kohanemise ja katastroofiriski ennetamise ning vastupanuvõime edendamine, võttes arvesse ökosüsteemipõhiseid lähenemisviise“ alusel pärandniitude taastamiseks.
- 1.2. Toetust eraldatakse 2023–26. aasta Eesti riigi eelarvestrateegia programmi „Keskkonnakaitse ja -kasutus“ meetme „Eluslooduse kaitse ja kasutus“ tegevuse „Elurikkuse kaitse tagamine“ tulemuste saavutamiseks.
- 1.3. Toetus kajastatakse perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide Vabariigi Valitsuse 15.12.2022 istungi protokollilise otsusega kinnitatud meetmete nimekirja meetmes „Eluslooduse kaitse ja kasutus“, number 21.2.3.2, „Elupaikade taastamine kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks“. Sekkumise number on 21.2.3.21.
- 1.4. Toetatavate tegevuste valikul lähtutakse ühtekuuluvuspoliitika rakenduskava seirekomisjonis kinnitatud läbivatest valikukriteeriumidest ja -metoodikast. Toetatavate tegevuste valimiseks kasutatavad valikukriteeriumid ja metoodikad vastavad Vabariigi Valitsuse 12. mai 2022. a määruse nr 55 „Perioodi 2021–2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakenduskavade vahendite andmise ja kasutamise üldised tingimused“ (edaspidi ühendmäärus) §-le 7.

2. Toetuse andmise eesmärk

- 2.1. Toetuse andmise eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (edaspidi loodusdirektiiv) märgade pärandniitude taastamine kliimamuutustega kohanemise valmisoleku suurendamiseks.
- 2.2. Toetatavad tegevused arvestavad Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid (ELT L 231, 30.06.2021, lk 159–706) artiklis 9 nimetatud horisontaalseid põhimõtteid ja panustavad Riigikogu 12. mai 2021. a otsusega heaks kiidetud riigi pikaajalise arengustrateegia „Eesti 2035“ (edaspidi Eesti 2035) aluspõhimõtete hoidmisesse ning sihi „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ saavutamisse.
- 2.3. Strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete hoidmist ja sihi „Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond“ saavutamisele kaasa aitamist keskkonna- ja kliimaeesmärke toetaval moel hinnatakse toetuse andmisel läbi näitaja „Keskkonnatrendide indeks“.

3. Toetatav tegevus

- 3.1. Toetatav tegevus on loodusdirektiivi I lisa loetletud märgade pärandniitude: rannaniidud (1630), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), ja soostunud niidud (7230) (edaspidi koos kaitstavad elupaigad) taastamine. Kaitstavate elupaikade taastamine toimub Natura 2000 võrgustiku aladel ja teistel kaitstavatel aladel looduskaitseaduse § 25 alusel kinnitatud kaitsekorralduskavade, § 25¹ alusel kinnitatud elupaiga tegevuskava ja § 49 alusel kinnitatud liigi kaitse tegevuskavade põhjal.

- 3.2. Punktis 3.1 nimetatud tegevust ei toetata Riigimetsa Majandamise Keskuse (edaspidi RMK) hallataval riigimaal, välja arvatud juhul, kui RMK hallatav riigimaa moodustab osa tervikalast.
- 3.3. Toetatavad tegevused on kooskõlas „ei kahjusta oluliselt“ põhimõttega, mille kohaselt ei tekitata Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2020/852, millega kehtestatakse kestlike investeeringute hõlbustamise raamistik ja muudetakse määrust (EL) 2019/2088 (ELT L 198, 22.06.2020, lk 13–43), artiklis 17 nimetatud olulist kahju.
- 3.4. Iga-aastase tegevuskava käesoleva käskkirja punktis 3 toodud toetatavate tegevuste raames kinnitab projekti juhtrühm eelneva aasta 15. detsembriks. 2023 aasta eelarve kinnitab juhtrühm 90 päeva jooksul käesoleva käskkirja jõustumisest.

4. Tulemused

- 4.1. Punktis 3.1 nimetatud tegevuse tulemusena on kaitstavatel elupaikadel taastamismeetmed ellu viidud ja elupaigad taastumas.
- 4.2. Punktis 3.1 nimetatud tegevuste seireks ja hindamiseks kasutatavad näitajad on järgmised:

		Näitaja nimetus ja mõõtühik	Alg-tase	Aasta	2024 vahetase	2029 sihttase	Selgitav teave
Rahastamiskava näitajad	Väljund-näitaja	Seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala (ha)	0	Ei kohaldu	100	2000	Taastatud kaitstavate elupaikade pindala hektarites. Pindala määramisel arvestatakse taastamismeetmetega kaetud elupaiga pindala. Saavutustaset raporteeritakse pärast taastamistegevuste lõpetamist konkreetsel alal. Andmeallikas on SFOS, projektiaruanded.
	Tulemus-näitaja	Alade arv, kus elupaikade ja liikide seisund on toetuse abil paranenud (alade arv)	0	2020	0	20	Toetust saanud alade arv. Saavutustaset raporteeritakse pärast taastamis-tegevuste lõpetamist konkreetsel alal. Andmeallikas on SFOS, projektiaruanded. Andmed tulevad projekti käigus taastatud kaitstavate elupaikade asukohast alade arvestuses

- 4.3. Projekti spetsiifilised näitajad kehtestab vajaduse korral projekti juhtrühm.

5. Rakendusasutus, rakendussüksus ja elluviija

- 5.1. Rakendusasutus on Kliimaministeerium.
- 5.2. Rakendusüksus on Sihtasutus Keskkonnainvesteeringute Keskus.
- 5.3. Tegevuste elluviija on Keskkonnaamet.

6. Projekti juhtrühm

- 6.1. Elluviija moodustab projekti juhtrühma, mis koosneb elluviija, Riigimetsa Majandamise Keskuse, Kliimaministeeriumi ja Pärändkoosluste Kaitse Ühingu esindajatest.
- 6.2. Projekti juhtrühma kaasatakse vaatlejana rakendussüksuse esindaja.
- 6.3. Projekti juhtrühm koordineerib projekti rakendamist, hindab projekti rakendamise edukust ning kinnitab projekti detailse tegevuskava, hankeplaanid, aastaeelarve ja edenemise aruanded.
- 6.4. Projekti elluviija ei osale projekti rakendamise edukuse hindamisel.
- 6.5. Projekti juhtrühma tööd korraldab elluviija.
- 6.6. Projekti juhtrühmal on õigus eelarve piires eelarveridasid muuta, objekte juurde võtta ja ära jätta.

- 6.7. Juhtrühm otsustab konsensuslikult, millised objektid ja kui suures mahus korda tehakse, arvestades kuluefektiivsust ja abikõlblike kulude võimalikkust ning projekti eesmärke.
- 6.8. Kui juhtrühm ei jõua konsensussele, teeb otsuse Kliimaministeerium.

7. Tegevuste abikõlblikkuse periood

Tegevuste abikõlblikkuse periood algab 1. jaanuaril 2022 ning lõpeb 31. detsembril 2029.

8. Tegevuste eelarve

- 8.1. Toetust makstakse Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondist.
- 8.2. Toetuse maksimaalne osakaal on 85% abikõlblikest kuludest ning projekti riiklik kaasfinantseerimise minimaalne osakaal on 15% abikõlblikest kuludest.
- 8.3. Projekti kogueelarve on 5 000 000 eurot, millest toetus on 4 250 000,00 eurot ning riiklik kaasfinantseering 750 000,00 eurot. Projekti tegevuste eelarve ja ajakava on lisas 2.

9. Kulude abikõlblikkus

- 9.1. Kulu on abikõlblik, kui see vastab ühendmääruse §-dele 15, 16 ja 21 ning käskkirjas sätestatud tingimustele.
- 9.2. Abikõlblikud on kulud, mis on otseselt vajalikud projekti väljundite loomiseks punktis 3 nimetatud tegevuste elluviimisel ja meetme tulemuste ning projekti eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks, sh:
 - 9.2.1 kuni viie protsendi ulatuses projekti abikõlblikest kuludest punktis 3 nimetatud tegevuste elluviimiseksvajalike töövahendite soetamise ja koolituse kulud;
 - 9.2.2 punktis 3.1 nimetatud tegevustega seotud teavitamise kulud, seal hulgas Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruse nr 54 „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ (edaspidi teavitamise määrus) kohased kulud;
 - 9.2.3 ekspertiisi kulud;
 - 9.2.4 juhendmaterjalide koostamise kulud;
 - 9.2.5 personalikulud;
 - 9.2.6 projektiga seotud transpordikulud on abikõlblikud käesoleva käskkirja punktis 3 toodud tegevuste elluviimiseks.
- 9.3. Projekti kaudsed kulud, mis on nimetatud ühendmääruses § 21 lõikes 4, kokku 15% ulatuses projekti otseste personalikulude maksumusest.
- 9.4. Abikõlblikud ei ole:
 - 9.4.1 ühendmääruse §-s 17 nimetatud kulud;
 - 9.4.2 üldkulud tegelike kulude alusel.

10. Toetuse maksmise tingimused ja kord

- 10.1. Toetust makstakse abikõlbliku kulu hüvitamiseks ühendmääruse 6. peatükis sätestatud tingimustel ja korras.
- 10.2. Toetust makstakse tegelike kulude alusel ühendmääruse § 27 lõikes 1 ja ühtse määra alusel § 28 lõikes 3 nimetatud tingimustel. Kaudseid kulusid makstakse lihtsustatud kulude alusel.
- 10.3. Elluviija esitab maksetaotluse e-toetuse keskkonnas ja lisab sellele järgmised projektis tehtud kuludega seotud dokumendid:
 - 10.3.1 projekti raames sõlmitud lepingud, kui need ei ole rakendusüksusele eelnevalt esitatud;
 - 10.3.2 lepingu muudatused, lepingukohase reservi kasutamist õigustav dokument ja õiguskaitsevahendite kasutamise teavitused, kui lepingut on täidetud algselt kokkulepitust erinevalt;
 - 10.3.3 arve või muu raamatupidamise algdokument;
 - 10.3.4 asjade või teenuste vastuvõtmist tõendava dokumendi koopia;
 - 10.3.5 garantii, kindlustuse või täitmistagatise dokument, kui neid nõutakse lepingus.
- 10.4. Elluviija esitab riigihanke korraldamist tõendavad dokumendid, kui riigihange ei ole läbi viidud riigihangete registris ja hankelepingu abikõlblike kulude summa ilma käibemaksuta on võrdne 20 000 euroga või sellest suurem.

- 10.5. Maksetaotlus esitatakse kord kuus kulude kohta, mille maksumus ületab 60 000 eurot, ja muudel juhtudel vähemalt kord kvartalis.
- 10.6. Rakendusüksus kontrollib 30 päeva jooksul maksetaotluse ja sellele lisatud dokumentide nõuetele vastavust, kulude abikõlblikkust ning vastavust käesolevas käskkirjas toodud tingimustele. Puuduste korral määrab rakendusüksus elluvijale tähtaja kuni 30 päeva nende kõrvaldamiseks. Menetlusaeg pikeneb aja võrra, mis kulub elluvijal puuduste kõrvaldamiseks.
- 10.7. Viimane maksetaotlus esitatakse peale toetuse saamisega seotud tingimuste ja kohustuste täitmist koos projekti lõpparuandega või pärast projekti lõpparuande esitamist kuid mitte hiljem kui 31. detsembril 2029. Lõppmakse tehakse pärast seda, kui rakendusüksus on lõpparuande kinnitanud. Ühendmääruse § 26 lg 1 kohaselt toetust makstakse kuni 31. märtsini 2030. a.
- 10.8. Kuludega seotud dokumente ei esitata ühtse määra alusel hüvitatavate kulude kohta.

11. Elluvijja kohustused

- 11.1. Elluvijale kohaldatakse toetuse saaja kohta ühendmääruses sätestatud.
- 11.2. Elluvijja esitab rakendusüksusele info projekti kavandatavate, elluviidavate või lõpetatud riigihangete ja maksete kohta igal aastal 15. detsembriks ja 1. juuliks.
- 11.3. Elluvijja tagab projekti väljundite ja tulemuse säilimise ning sihipärase kasutamise pärast projekti lõppmakse tegemist vähemalt viie aasta jooksul.
- 11.4. Elluvijja arvestab tööde tegemisel keskkonnanõuetega.
- 11.5. Elluvijja täidab Vabariigi Valitsuse 12.05.2022 määruses nr 54: „Perioodi 2021–2027 ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide vahendite andmisest avalikkuse teavitamine“ sätestatud teavitusnõudeid.
- 11.6. Antav toetus ei ole riigiabi konkurentsiseaduse ja Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 tähenduses.

12. Riigihangete läbiviimise nõustamine ja kontrollimine

- 12.1. Elluvijal on õigus saada rakendusüksuselt riigihangete läbiviimiseks nõustamist.
- 12.2. Elluvijja korraldab rakendusüksuse töötaja lisamise riigihangete registrisse hanke juurde vaatlejaks.
- 12.3. Elluvijja teavitab rakendusüksust viivitamata hankelepingu sõlmimisest ja teeb rakendusüksusele sõlmitud hankelepingu kättesaadavaks.
- 12.4. Elluvijja esitab rakendusüksusele teabe hankelepingu muudatuste ja nende põhjenduste kohta.

13. Tegevuste elluviimise seire

- 13.1. Projekti elluvijja esitab rakendusüksusele vahearuanded ja lõpparuande e-toetuse keskkonna kaudu.
- 13.2. Projekti vahearuanne sisaldab vähemalt projekti aruandlusperioodi tegevuste ülevaadet, teavet väljund- ning tulemusnäitaja saavutamise kohta ning hinnangut väljund- ning tulemusnäitaja 2024. ja 2029. a sihttasemete saavutamise võimalikkuse kohta.
- 13.3. Projekti elluvijja esitab projekti vahearuande projekti iga rakendamise aasta kohta hiljemalt järgmise aasta 10.jaanuariks. Rakendusüksuse nõudmisel tihemini.
- 13.4. Projekti lõpparuanne sisaldab projekti kõigi tegevuste ülevaadet ja teavet projekti väljundning tulemusnäitaja saavutamise kohta. Lõpparuandes kirjeldab projekti elluvijja strateegia „Eesti 2035“ aluspõhimõtete ja sihtidega seotud horisontaalsete põhimõtete edendamiseks ellu viidud tegevusi ja tegevuste tulemusi.
- 13.5. Vahearuannetes ja lõpparuandes esitatakse teavitamise määruses sätestatud info teavitusnõude täitmiseks tehtud tegevuste kohta.
- 13.6. Projekti elluvijja esitab projekti lõpparuande vastavalt punktis 10.7 kirjeldatule.
- 13.7. Rakendusüksusel on õigus toetuse sihipärase kasutamise hindamiseks nõuda elluvijalt aruannete esitamist projekti viimase makse tegemisele järgneva viie aasta jooksul.

14. Finantskorrektsiooni tegemise alused ja kord

Finantskorrektsioon tehakse ühendmääruse 7. peatüki kohaselt.

15. Vaide esitamine

Rakendusüksuse toimingu või otsuse peale esitatakse enne halduskohtusse kaebuse esitamist vaie rakendusüksusele vastavalt perioodi 2021-2027 Euroopa Liidu ühtekuuluvus- ja siseturvalisuspoliitika fondide rakendamise seaduse §-le 31. Vaie vaadatakse läbi haldusmenetluse seaduses sätestatud korras.

Toetuse andmine pärandniitude taastamiseks 2023-2029 tegevuskava ja eelarve

Projekti maksumus

Kogumaksumus (EUR)	Abikõlblik summa (EUR)	Ühtekuuluvus-fondi summa (EUR)	Ühtekuuluvus-fondi määr %	Riiklik kaasfinantseering (EUR)	Riikliku kaasfinantseeringu määr%
5 000 000,00	5 000 000,00	4 250 000,00	85	750 000,00	15

Eelarve jaotus rahastajate lõikes

Rahastaja	Abikõlblik summa (EUR)
Riiklik kaasfinantseering	750 000,00
Ühtekuuluvusfond	4 250 000,00
KOKKU	5 000 000,00

Tegevuse nimetus:	Näitaja koos sihttasemega: 01.01.2023–31.12.2029	Abikõlblik kogusumma (EUR)	Ühtekuuluvusfondi toetus (EUR)	Riiklik kaasfinantseering (EUR)
Programmi tegevus: liikide ja elupaikade soodsa seisundi ning maastike mitmekesisuse tagamine	Seisundi parandamiseks toetust saanud elupaikade pindala (ha)			
Märgade pärandniitude taastamine	2 000	4 252 500,00	3 614 625,00	637 875,00
Otsene personalikulu (märgade pärandniitude taastamine)		400 000,00	340 000,00	60 000,00
Otsene personalikulu (projekti juhtimine)		250 000,00	212 500,00	37 500,00
Ühtne määr		97 500,00	82 875,00	14 625,00

Kokku:		5 000 000,00	4 250 000,00	750 000,00
--------	--	--------------	--------------	------------

(allkirjastatud digitaalselt)

Kristen Michal
Kliimaminister

Saata: Keskkonnaamet, Riigimetsa Majandamise Keskus, SA Keskkonnainvesteeringute Keskus, Riigi Tugiteenuste Keskus, Rahandusministeerium